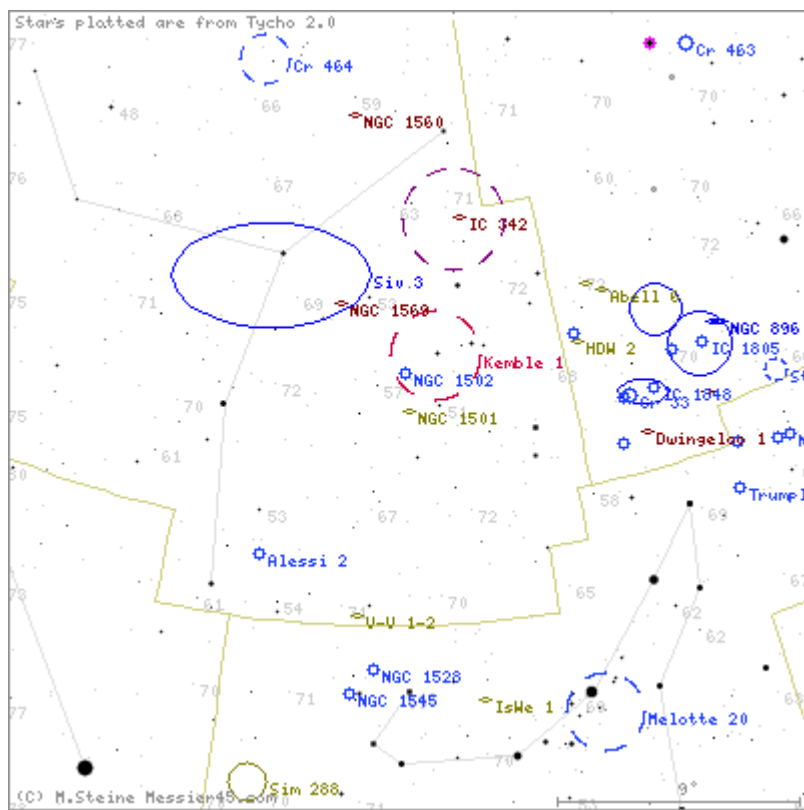

Observasjonsforslag 2004.10.21

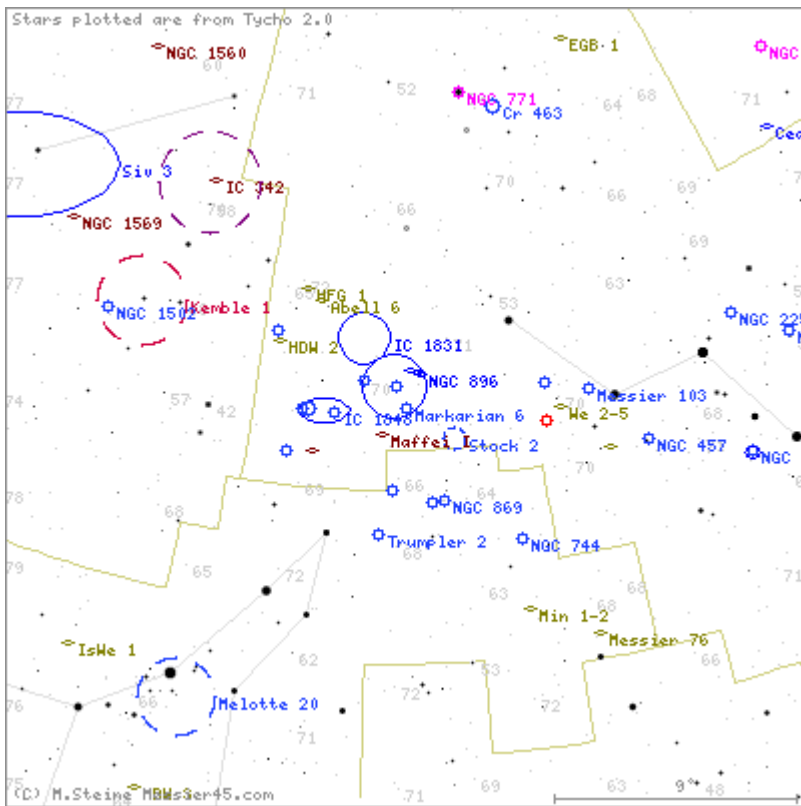

NGC 1501 i Camelopardalis

Vi begynner med en veldig flott og enkel planetarisk tåke. Du finner den enklest ved å lete deg fram til NGC 1502 (en veldig flott hop!) og deretter stjernehoppe rett sørover. Tåken er blå, noe du kanskje ser i teleskopet. Dens ovale form kan nok sees og den vil oppleves som en sterk uniform skive. Sentralstjernen (CH Cam) er svakere enn mag 14 visuelt, så den er nok ikke synlig. Tåka har en samlet magnitudo på omtrent 11,5. NGC 1501 minner litt om Eskimotåka i Gemini.

NGC 1501 har en avstand på omtrent 4238 lysår (jeg har sett estimater fra 3600 til 4900.) Den ble oppdaget av William Herschel i 1787 og havnet i hans fjerde katalog med nummeret IV 53.

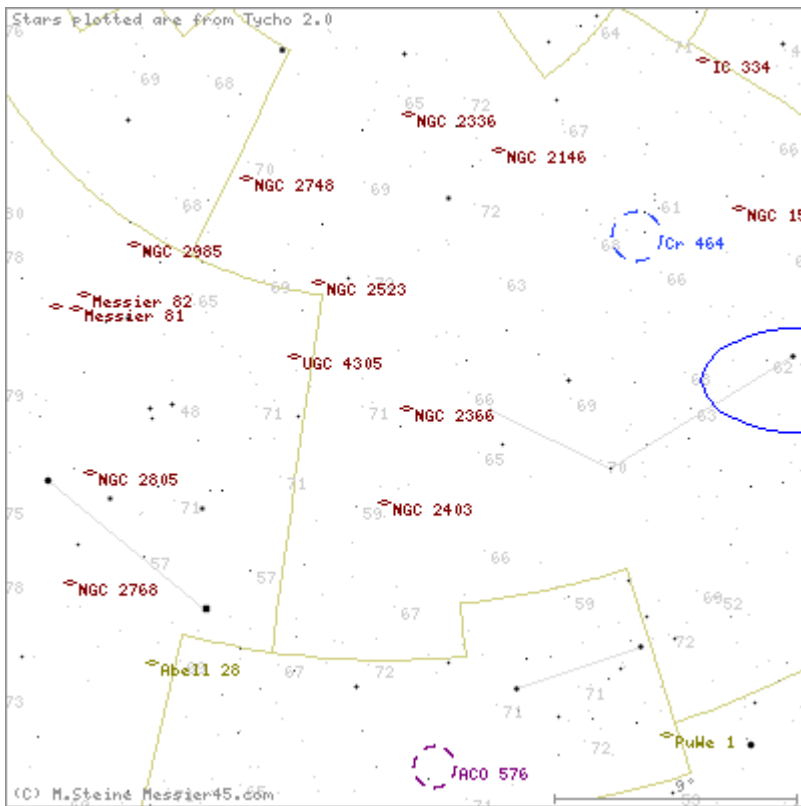

Markarian 6 i Cassiopeia

Vi er vant med at det finnes flotte hoper i Cassiopeia. Denne er litt morsom for den ligner faktisk på en golfkølle eller bandykølle om du vil. Ikke alle stjernene regnes som del av hopen. Noen blir kanskje forvirret da navnet Markarian som oftest er synonymt med svake galakser (nærmere bestemt galakser sterke i ultrafiolett,) men samme mann oppdaget også 50 hoper, der et fåtall var nye. Dette er en av dem. Du trenger et godt kart og litt stjernehoping for å finne fram til denne, men vanligvis starter jeg i Dobbelt-hopen, beveger meg nordover til Stock 2 og deretter nordøstover til den kommer i feltet.

Avstanden til Markarian 6 er omtrent 2280 lysår og den beveger seg mot oss med 8 km/s. Med en magnitude på 7,1 så er den ganske enkel og om man sveiper forbi så kan man ikke ta feil av den. Hopen ligger i utkanten av IC 1805, en stor rød emmisjonståke som også kalles Hjetetåken siden den ligner et hjerte med de to hjertekamrene. Alle stjernene er som du ser av bildet veldig blå og den øverste stjerna i kølla er ikke en del av hopen. Hopen har også navnene Stock 7 og Biurakan 4.

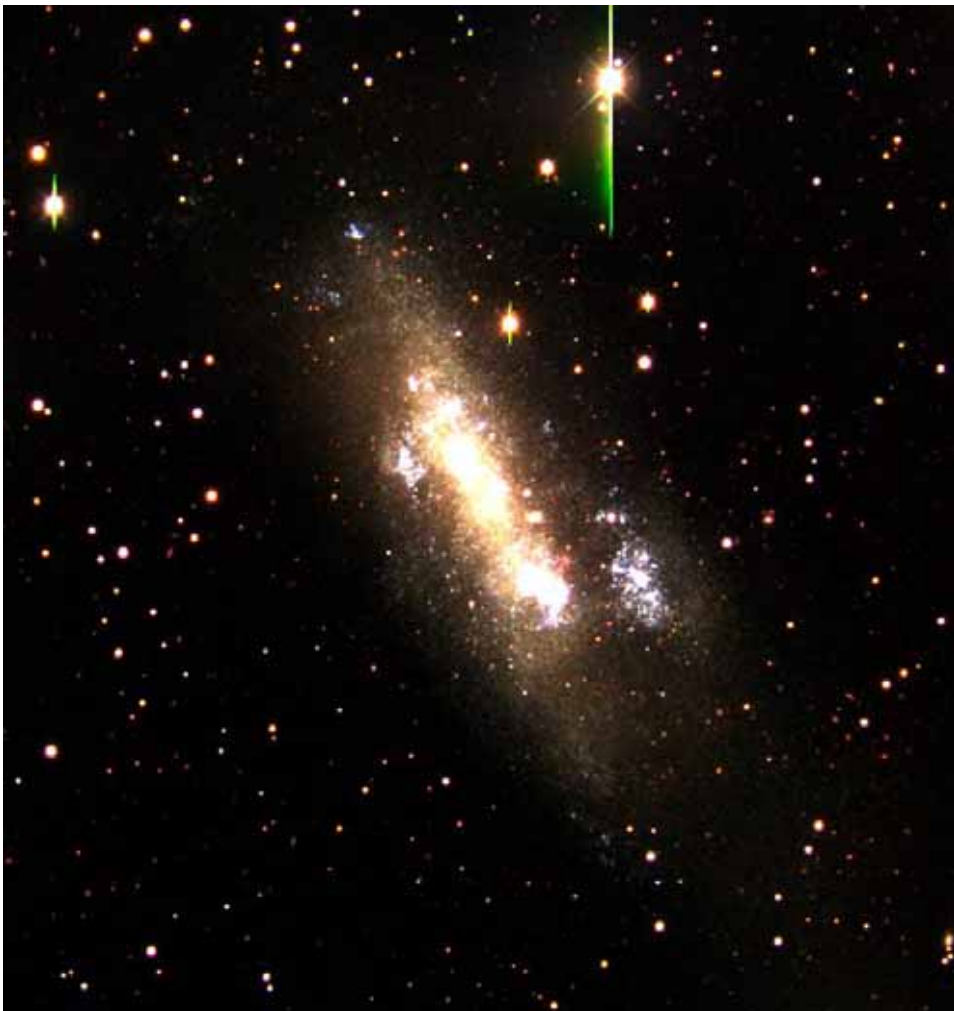

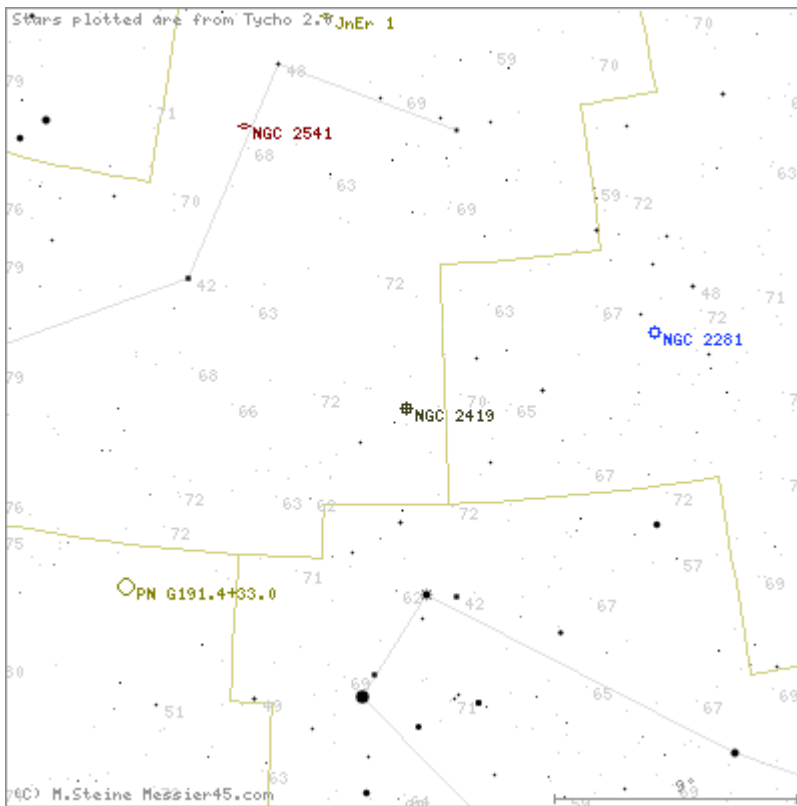
NGC 2366 i Camelopardalis

Denne galaksen er nok ikke kjent for de fleste, men det er en flott galakse på bilder! Dette blir nøtta denne gangen, for jeg er ikke sikker på om den er synlig i alle teleskoper. Men det er jo bare å prøve! Den ligger omtrent 3 grader ret nord for NGC 2403 (som nå har en supernova), og omtrent 40 bueminutter nord for en mag 6 stjerne. Camelopardalis har få sterke stjerner å gå etter så man trenger et godt kart og må beregne litt stjernehopping.

Det mest interessante med NGC 2366 er at den er en irregulær dverggalakse og har en enorm stjernefabrikk i seg. Denne kalles NGC 2363 og det kan godt hende NGC 2363 er lettere å se enn NGC 2366. Galaksen er tydelig avlang og tåka ligger helt sør i galaksen. Hubble Space Telescope har tatt et flott bilde av NGC 2363.

NGC 2366 er faktisk kompanjong til NGC 2403, som igjen mulig er en del av gruppen av galakser med M 81 som hovedgalakse. Avstanden er omtrent 10 millioner lysår som er relativt nære i galaktisk målestokk. Disse er altså ikke en del av den lokale gruppen, men er den gruppen av galakser utenfor vårt nabolag som er mest studert.

NGC 2419 i Lynx

Denne lille kulehopen er ikke nødvendigvis så liten. Den ligger nemlig veldig langt unna, faktisk på vei ut av Melkeveien, og den kalles derfor den intergalaktiske vandrer. Lynx er også et stjernebilde med få sterke stjerner, men NGC 2419 ligger ikke langt unna Tvillingene og det er derfor naturlig å starte der. Hopen ligger ganske rett nord for Castor. Den har to mag 7-8 stjerner henholdsvis 4 og 8 bueminutter rett vest for seg og er derfor relativt grei å finne når man ser disse.

NGC 2419 ligger hele 300 000 lysår unna, og det tilsvarer tre ganger diameteren til Melkeveien. I og med at den ligger i motsatt retning av galaksesenteret så skjønner vi at denne er skikkelig på tur. Den har antagelig blitt slynget ut i en nær kollisjon med en annen kulehop el. en gang i fortiden. Dette er den fjerde sterkeste kulehopen i absolutt lysstyrke i Melkeveien, men på grunn av dens avstand er den naturlig nok endel svakere enn tilsvarende kulehoper i Melkeveien, men fortsatt på respektable mag 10,4.

Veien til Polaris

En stund tilbake ble jeg informert av en amerikansk amatørastonom at det faktisk går mørk tåke hele veien fra Svanen og opp til Polaris, himmelens nordpol. Faktisk vil man under relativt mørk himmel kunne se at det er veldig få stjerner rundt Polaris og antagelig er dette en mørk tåke som ligger der.

Veien til Polaris går fra en diger mørk tåke i grenselandet mellom Kefeus og Svanen som kalles Le Gentil 3, nordover forbi NGC 7023 vest i Kefeus, svinger litt nordøstover langs den øvre trekanten i Kefeus for så å svinge rett nord mot Polaris. Denne "veien" blir vanskeligere å se jo lenger unna Melkeveien man følger den, men på skikkelig mørk himmel er den mulig å følge nesten helt til Polaris. Man skal selvfølgelig ikke bruke teleskop til dette, men kan kanskje bruke en liten prismekikkert med lav forstørrelse. Det beste er nok bare å bruke øynene og legge seg ned på bakken.

Området rett nordvest for beta Cephei (Alphirk) er den delen av veien som er enklest å se og den sprer seg omtrent fem grader vestover også. Området rundt Polaris er gjennomsyret av svak tåke og denne kalles Sharpless 2-178. Mesteparten av denne tåka er nok mest mørk og det er antagelig forklaringen på mangelen av stjerner rundt Polaris.

